

TERET ADNI AZ IDŐNEK

Zilahy György Zoltán és Stephan Wildermuth diplomamunkája, Universität Stuttgart

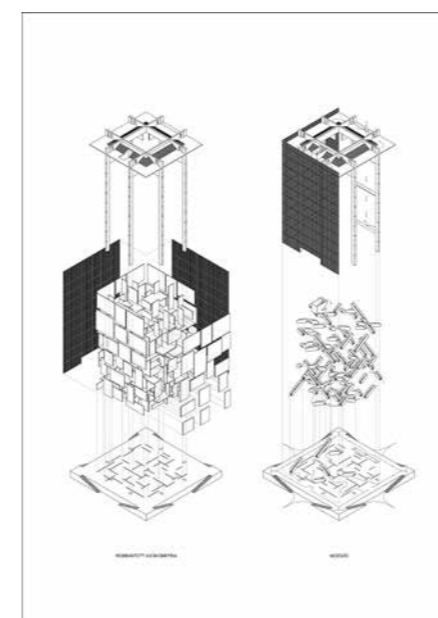
Templomok, imahelyek, sztúpák, mecsetek, felszentelt természeti képződmények. Az ember az idők kezdete óta hoz létre olyan tereket, amik segítik az önreflexióban. Ezek mind arra hivatottak, hogy a hétköznapit, a nyüzsgőt, az átlagosat hátrahagyva a szellemi gyakorló figyelmét befelé irányítsák. Habár a valláshoz való hozzáállás folyamatosan átalakul, a tudatosságra való igény mit sem változott. Zilahy György Zoltán és Stephan Wildermuth egy ilyen, szellemi gyakorlóteret terveztek a stuttgarti egyetemen folytatott, építészeti tanulmányaikat lezáró diplomamunkaként.

Szöveg: MEZŐ VIOLA Kép: ZILAHY GYÖRGY ZOLTÁN, STEPHAN WILDERMUTH

„Kiindulási pontul a felgyorsult társadalom által okozott mentális problémákat vizsgáltuk. Alaptézisünk, hogy ez a tarthatatlan tempó rengeteg feszültséget okoz az emberben, és ez kihat az általa tapasztalt térre és időre” –magyarázza Zilahy. Építészek lévén az ember-idő-tér alkotta összefüggésben a harmadik faktorhoz tudtak szakértő módon hozányúlni. Elméletük szerint azonban ha bármelyik komponensre változtat az ember, az kihat a másik két területre is.

A Budapestre tervezett két épületkoncepció nem követi a klasszikus építészeti tipológiát. Önmagukban nem rendelkeznek klasszikus funkcióval, kizárólag a látogató tudatára hatnak, teret adva az önreflexiónak. Mivel a város az a nyüzsgő, hétköznapi tér, amelyben az elme a felgyorsult társadalom problémáját tapasztalja, a megoldást csak a városból való kitorés, egy új perspektívából való szemlélődés adhatja. Ennek a fizikai eltávolodásnak a helyszínét a Duna biztosítja.

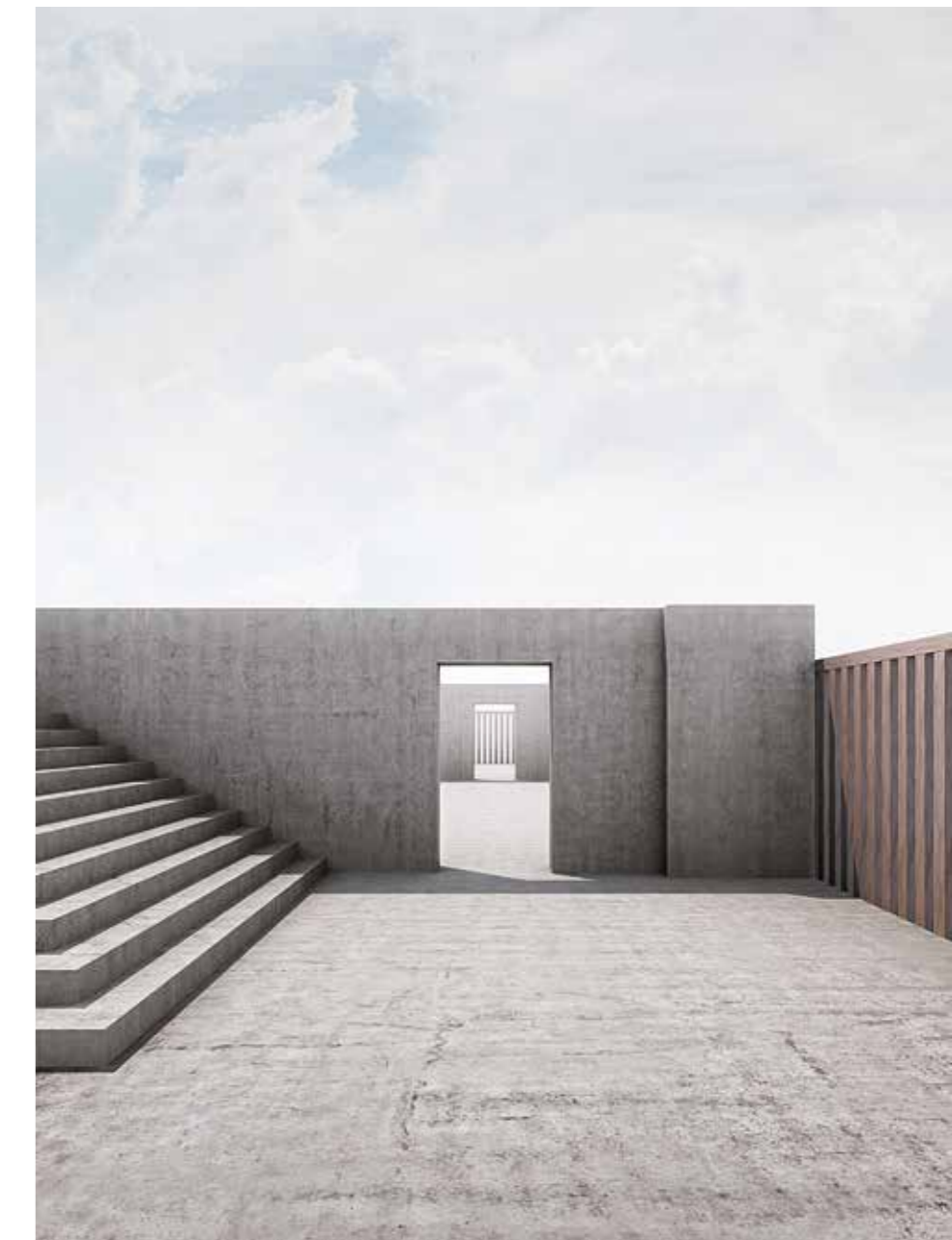
Mindkét épülettervet mértani pontossággal helyezték az Andrássy út tengelyére. A tetőről így jól belátható mindkét part, a Parlament és a Budai vár is.

A Duna negatív térként szeli ketté Budapestet. Állandó, a várost nagyon is meghatározó természeti elem, felszíne mégis kihasználatlan, mivel a hidakon kívül nincs olyan építmény, amelyről a folyót közvetlen közelről csodálhatnánk. Gondoljunk csak vissza, micsoda gyermeki örömet okozott tavaly a forgalom elől lezárt Szabadság-híd. A budapestiek számára teljesen új nézőpontot adott: átélhették a Duna fölött húzódó végtelen, üres tér nyugalmát. Ezt a hatást érik el Zilahy és Wildermuth épületei is.

Mindkét épületkoncepció az építészetben évezredek óta jelenlévő gesztusrendszert használja. Az emberre gyakorolt végső hatásuk megegyezik, a célig vezető út azonban merőben különböző. Míg a téglatest alakú épületben a látogatók mozgása irányított, addig a hasáb alakúban teljesen intuitív.

Az folyamat mindkét esetben a városi térből való kiszakadással kezdődik. Az épületekhez vezető

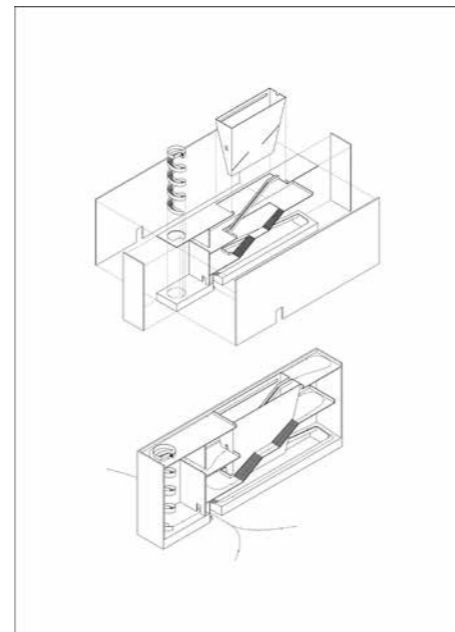
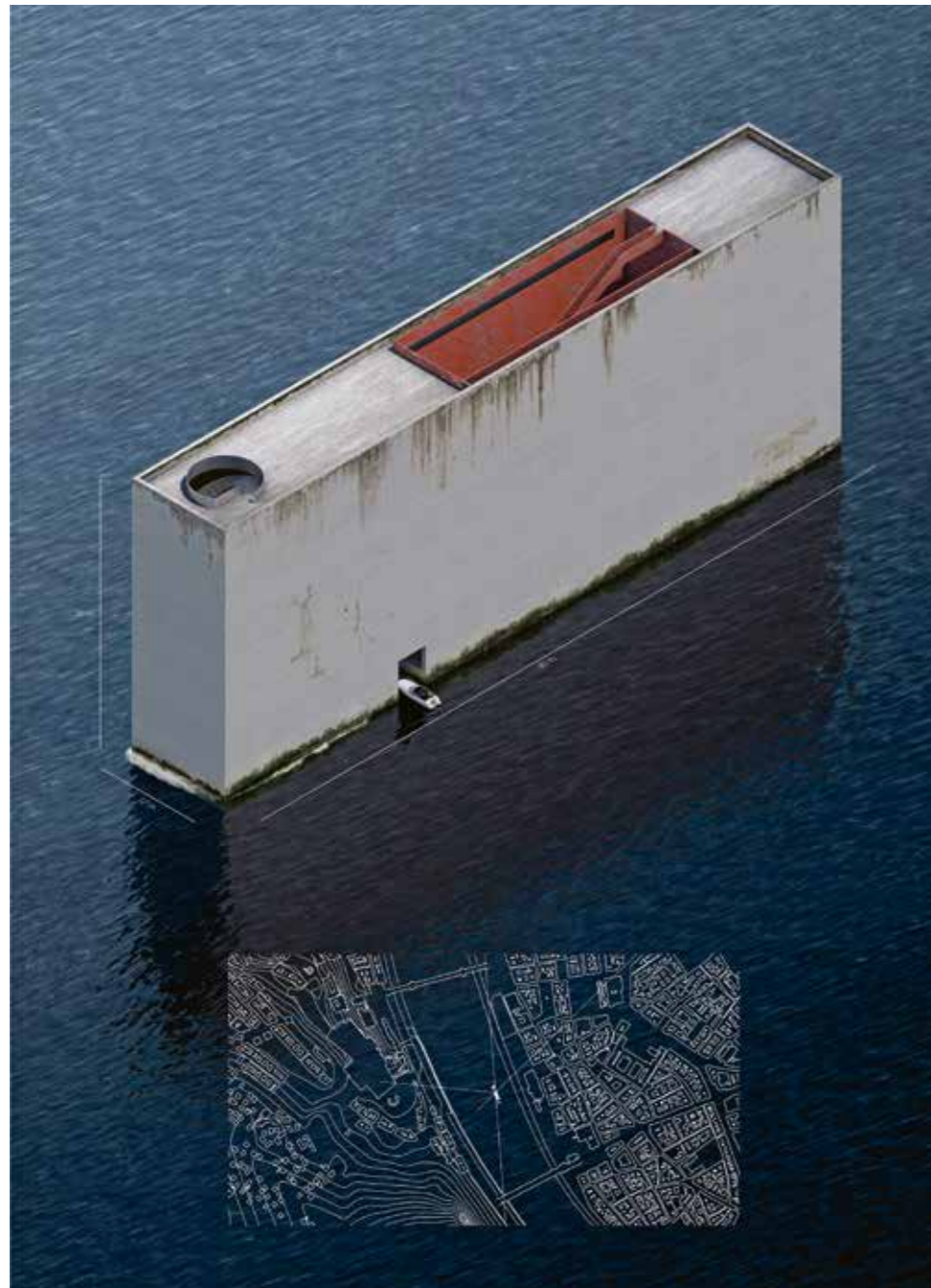

hajóút az eltávolodás bevezető fázisa. Ez az a pont, ahol a látogató tudja: a hanyaboly szerű, folyton nyüzsgő, soha meg nem álló várost maga mögött hagyva kezdetét veszi egy belső utazás.

A téglatest alakú építményben az érkezést követően egyetlen, felfelé vezető úton halad végig a látogató, amely egy hatalmas ék alakú negatív teret jár körbe. A geometriából adódóan az ember mozgásterére a felső szinten egyre kisebb lesz, ahogy az ék egyre nagyobb teret foglal el. A fokozatosan keskenyedő, felfelé vezető út egyre nagyobb belső feszültséget kreál, mígnem a látogató eléri a tetőre vezető lépcsősorhoz. A fizikai és lelki síkon is belül folyó utazást oldja fel a külső térbe – a struktúra értelmében, az ékalak negatív terébe – történő megérkezés. A hosszú lépcsősoron ekkor még csak a természeti elemeket tapasztalja a látogató: a szelet, az esőt, a napsütést. Ebben a fázisban akklimatizálódik újra a külvilághoz. A tetőre feljutva pedig, mint egy

A lépcsősorok kusza hálójá folyamatosan döntéskényszerben tartja a látogatót, hogy merre menjen.

A tetőterasz új perspektívát nyit mindenre, amit a látogató maga mögött hagyott. A nyüzsgéssel teli városra, de magára az épületre is, aminek a tetejére ért.

virág, kibomlik a város: láthatóvá válik az Andrássy út, a Parlament, a Budai vár és persze maga a Duna.

Ezzel szemben a tengelyszimmetrikus hasáb alakú épületben a térfolyam akadálytalanul áramlik felfelé. A tér sűrűsége felfelé fokozatosan lazul, beengedve a napfényt. Az amorf belső formát, mely gyakorlatilag lapok és lépcsők váltakozása, egy áteresztő homlokzat veszi körbe. Ez csillapítja a beltér és a környezet között lévő átmenetet. Az épület teljes tömege egyszerűbb, miközben az áteresztés sejtetni hagyja a belső formát.

A haladási irány itt is lentől fölfelé történik, ám egy determinált forgatókönyv helyett itt több ezer különböző utat járhat be a látogató. Folyamatos döntési helyzet elé állítva halad szintről szintre, míg végül itt is eljut egy – a belső feszültséget - feloldozó

lépcsősorig, mely a háromdimenziós labirintus egyetlen kijárata a panorámateraszra.

Zilahy és Wildermuth épülettervei egy belső utazás kereteit adják meg. A folyamat az ideges, zizegő elme lenyugtatásától indul. Mindkét koncepciónál az alsó szintek térbeli mélysége és árnyékba burkolása a lélekből egyfajta kegyelmi állapotot eredményez. Ezután maga a felfelé vezető út, egy belső ösvény végigjárása a tetőig. Innen nézve a gyakorló új nézőpontból láthatja a városban olyan fontosnak tűnő problémákat. A mesterségesen kialakított távolság feloldja a bonyolult elmei fejtegetéseket. Azok megszűnnek komolylnak látszani, súlyuk eltűnik a térben és a környezetet, a természet egyszerűsége megnyugtatja az elmét: Minden rendben van, megérkezett!

A téglatest alakú építmény belső terébe brutálisan hatol be az ék alakú rész.

A belső utazás itt is a hideg és nyirkos térből vezet a világosságba, a szabadba.

A szabadba kiérve először csak az égbolt látható. A látogatóknak fel kell kapaszkodniuk a hosszú lépcsősoron, hogy kibontakozzon körülöttük a város látképe.

